

Omezení shromažďovacího práva a mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 2. 6. 2020

Demonstrace, protesty, či i stávky jsou realizací specifických ústavních práv (shromažďovacího a svobody slova). Opatření ministerstva, omezující hromadné akce a shromáždění v rámci výčtu konkrétních akcí uvádí například kulturní, či sportovní akce, veletrhy, výstavy, apod. Tedy akce, které nejsou spjaty s politickými právy. Demonstraci bychom tak museli podřadit pod zbytkový pojem "jiné shromáždění" či nedefinované "hromadné akce". Omezení ústavních práv je však povinnost vykládat vždy restriktivně, úžeji. Zde bychom pod výčet, který zjevně míří na jiný druh akcí, dovozovali i shromáždění typu demonstrace. Což je právě v přímém rozporu s nutností restriktivního výkladu a není možné tak učinit.

Kdyby opatření specificky jmenovalo též demonstrace, protesty či stávky, bylo by již jasné, že se na ně vztahuje. Pak už by šlo jen o to, že je protiústavní omezit počet lidí na shromáždění.

Pravidla pro shromáždění typu povinnost nosit roušku občanovi neupírá shromažďovací právo, neboť nepředstavuje reálnou nemožnost se shromáždění účastnit. Povinnost nosit roušky, když lidé budou méně jak 2 metry od sebe, tedy je třeba dodržovat. Opatření "nad rámec" typu vytvoření oddělených koridorů jdou jistě naproti zájmu ochrany veřejného zdraví. To dále podporuje nemožnost omezení shromažďovacího práva, neboť riziko pro zdraví je rozumně minimalizováno.

Vláda sama zjevně uznává, že není možné z důvody ochrany veřejného zdraví omezovat počty osob na takovémto typu shromáždění, neboť to sama navrhuje v zákoně, který předložila sněmovně (tzv. speciální pandemický zákon, <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=859>)

Máme tedy za to, že demonstrace s více jak 500 účastníky není v rozporu s opatřením ministerstva. Povinnost mít roušky při rozestupech menších než 2 metry je zároveň platná a je třeba ji dodržet.

Ústavně konformní výklad opatření Ministerstva

Opatření ministerstva zdravotnictví přímo nedopadá na opatření konaná podle zákona o právu shromažďovacím [84/1990 Sb.]. Tento zákon výslovně rozlišuje shromáždění spojené se svobodou projevu (na která dopadá) a ostatní [§ 1 odst. 2]. Demonstrativní výčet akcí, uvedených v opatření ministerstva pod bodem I (např. kulturní či sportovní akce, poutě, veletrhy,...) odpovídá právě akcím, které nejsou spojeny se svobodou projevu a projevem politických práv a spadají spíše pod shromáždění

související s poskytováním služeb [§ 2 písm. b)]. Bod II pak odpovídá vymezení nejvíce odpovídá vymezení ostatních akcí. [§ 2 písm. c)].

Z informace Ministerstva vnitra k dřívějším krizovým opatřením [<https://www.mvcr.cz/clanek/aktualizovana-informace-ministerstva-vnitra-k-shromazdenim-v-dobe-nouzoveho-stavu.aspx>] plyne, že ani opatření v době daleko přísnějších omezení práv nedopadala bez dalšího na právo shromažďovací podle zákona o právu shromažďovacím. Správně je zdůrazněno, že omezení ústavních práv musí být vykládáno restriktivně. V posledních dnech [mluvčí ministerstva vnitra nicméně naopak](#) uvedl, že je nutné opatření ministerstva zdravotnictví vztahovat i na shromáždění podle shromažďovacího zákona.

V opatření nejsou výslovně zmíněna shromáždění dle shromažďovacího zákona. Občanskou demonstraci, která je realizací práva shromažďovacího, svobody projevu nelze automaticky považovat za analogickou k veletrhům či sportovním akcím. Podřazení shromáždění podle shromažďovacího zákona by vyžadovalo extenzivní výklad obecného opatření, což je v přímém rozporu s povinností vykládat omezení ústavních práv naopak restriktivně.

Při výkladu právních předpisů je vždy nutné upřednostnit ten, který je v souladu s Ústavou. Pokud je tedy prostor pro “opravu” protiústavnosti výkladem, je nutné tak učinit.

Odstupy 2 metry

Opatření dále upravila obecnou povinnost nošení roušek, pokud jsou na veřejném místě alespoň dvě osoby ve vzdálenosti menší než 2 metry. Toto opatření nepředstavuje omezení shromažďovacího práva, proto je legitimní trvat na tom, aby účastníci roušky měly. Pokud při shromáždění toto opatření poruší, mohou dostat pokutu.

Omezení počtu lidí

V případě neaplikace ministerského opatření může magistrát požadovat realizaci opatření na ochranu zdraví. Lze tedy trvat na organizačním zajištění ochranných pomůcek.

FAQ

- **Na koho míří opatření MZd stran shromažďování:** Na pořadatele či organizátora akce. Účastníci demonstrace tak podle tohoto pokutu nedostanou, ale organizátor ano.
- **Je tedy shromažďovací právo neomezitelné?:** Ne. Lze stanovit různé podmínky pro realizaci a průběh shromáždění. Nelze ale omezit počet osob neboť každému občanovi nad stanovený počet tím není právo omezeno, ale fakticky odebráno.

Kontextové aktuality

[Policie na twitteru](#) uvedla, že shromažďovací právo je nedotknutelné a rozhodně nebude shromáždění omezovat. Pouze předají informace o případných porušení opatření hygienické stanici. Milion Chvilek toto prohlášení pochopil tak, že je sice nerozeženou, ale pak organizátorům přijde pokuta.

Michal Kuk, vedoucí právní poradny Frank Bold

Lukáš Kraus, hlavní analytik Rekonstrukce státu